

Prof. Błażej Śliwiński: „Obrazki gdańskie” cz. 10

Nit, Stal, Polonia, Stoczniowiec, gdański klub sportowy

Portal Trójmiasto.pl poinformował w kwietniu 2020, że piłkarski klub Polonia Gdańsk (grający w A klasie) chce powrócić do nazwy Stoczniowiec Gdańska. Pod tym bowiem szyldem osiągnął najlepsze wyniki, grając w ówczesnej II lidze – dziś chyba dlatego by wszystko co proste skomplikować – nazywaną I ligą. Oprócz zmiany nazwy klub ma też ochotę zmodernizować swój stadion przy ul. Marynarki Polskiej 177.

Klub stoczniowy ma ciekawą historię. Bierze początek od powstałych w 1945 przy Stoczni nr 1 (dawna Stocznia Cesarska i Gdańska) klubu Nit Gdańsk (dominowała piłka nożna) i powstałego przy Stoczni nr 2 (dawna Stocznia Schichaua) klubu Zryw Gdańska. W 1947 połączono Stocznie nr 1 i nr 2 w jedną Stocznnię Gdańską (im. Lenina, im. Piłsudskiego), dokonano więc i fuzji obu klubów. W latach 1947–1949 ten połączony klub działał pod nazwą Stoczniowiec Gdańsk, po czym – tak jak całe polskie sportowe życie – dotknięty został specyficzną „reformą”. Mówiąc najkrócej, zamiast klubów powołano zrzeszeniowo-branżowe koła sportowe. Lechia Gdańsk została więc przemianowana na Budowlanych Gdańsk, bo została gdańskim kołem Zrzeszenia Sportowego Budowlani, którym opiekowała się oczywiście branża budowlana. Stoczniowiec stał się zaś kołem sportowym przy Zrzeszeniu Sportowym Stal i przemianowany został na Stal Gdańsk (tak jak np. zespół Zagłębia Sosnowiec został Stalą Sosnowiec). Gdański klub liczył 11 sekcji, oprócz piłkarskiej także między innymi bokserską, tenisa stołowego (czołową zawodniczką była Małgorzata Skuratowicz, żona kolegi-tenisisty Józefa Kucharskiego, rodzice głośnego tenisisty Leszka Kucharskiego, medalisty mistrzostw świata i Europy z lat. 80. XX wieku). Funkcjonowały też sekcje siatkówki, podnoszenia ciężarów (z trzykrotnym mistrzem Polski w wadze

półciężkiej Włodzimierzem Dajnowiecem), żużlowa, lekkoatletyczna, rugby i inne.

Pomysł z takim funkcjonowaniem polskiego sportu okazał się wielką pomyłką, ale trzeba było czekać polskiego Października 1956, by władze to przyznały i wycofały się z nieudanego eksperymentu. Powrócono więc do rozwiązań poprzednich i 27 II 1957 Stal Gdańsk stała się z powrotem samodzielnym klubem. W odróżnieniu od Lechii klub powróciła jednak do poprzedniej nazwy Stoczniowca, ale przyjął miano Polonii Gdańsk. Był to także klub wielosekcyjny, np. drużyna bokserka była nawet w sezonie 1958/1959 wicemistrzem Polski.

Minęło kilkanaście lat, kiedy Polonia połączyła się z jednosekcyjnym hokejowym klubem RKS Stocznia Północna oraz ze Sportowym Klubem Spółdzielni Mieszkaniowej Przymorze (także preferującym sporty na lodzie, zwłaszcza hokej w wydaniu juniorów). Ciekawostką jest, że RKS Stocznia Północna był niegdyś (od powstania w 1953) sekcją hokejową Stali Gdańsk, jej zawodnikami byli m.in. wykorzystujący zimową przerwę piłkarze nie tylko Stali ale i Lechii. Po wspomnianych wyżej przemianach w 1957 hokeiści wykorzystali rozpad struktur zrzeszeniowo-branżowych i stworzyli klub samodzielny. Wracali więc w 1970 jakby do swoich korzeni. Powstały w 1967 SKSM Przymorze był zaś swoistym kuriozum, pierwszym w Polsce klubem sportowym zorganizowanym przez aktyw osiedlowy. Tylko, że utrzymywany ze składek członków, borykał się ze stałymi problemami finansowymi. Połączone trzy kluby 6 VI 1970 przyjęły „historyczną” nazwę Stoczniowiec Gdańsk.

Przemiany ustrojowe w kraju po 1989 i związane z tym zmiany zasad finansowania sportu doprowadziły do upadku wielosekcyjnych klubów. W 1992 sekcja piłkarska Stoczniowca Gdańsk usamodzielniała się, tworząc jednosekcyjny klub, który powrócił do nazwy Polonia Gdańsk. Latem 1998 ta nowa, piłkarska Polonia

połączyła się z zespołem piłkarskim Lechii, tworząc klub Lechia Polonia Gdańsk. Eksperyment się nie udał i po czterech sezonach piłkarska Polonia ponownie stała się samodzielnym klubem. Teraz historia, jak widać z ostatnich doniesień, ma zamiar wykonać kolejny zygzak i z Polonii zrobić się na powrót Stoczniowiec. Na początku, za czasów Nitu Gdańsk, piłkarze tego klubu rozgrywali swoje mecze na boisku na Biskupiej Górze. W 1948, za czasów Stali Gdańsk, rozpoczęto budowę własnego boiska i to nie gdzie indziej jak w pobliżu stoczni, na placu między ulicami Jana z Kolna i Doki. Czyli na obecnym Placu Solidarności, mniej więcej tam, gdzie dziś stoi Europejskim Centrum Solidarności. Prace jednak szybko przerwano w związku z nową miejską koncepcją zagospodarowania tego terenu.

W lipcu-sierpniu 1952, w większości w czynie społecznym pracowników Stoczni Gdańskiej, przy ul. Marynarki Polskiej 177 zwieziono około 13 tys. m³ ziemi, z której usypano wał pod trybuny, drewniane części trybun wykonano w Stoczni, uruchomiono budynek szatni z natryskami i świetlicę. Stadion, z boiskiem jeszcze pozbawionym trawy, oddano do użytku 3 IX 1952, dzień później odbył się na tym klepisku pierwszy mecz piłkarski Stali Gdańsk z gdańskim Kolejarem. Czyli oczywiście z zespołem wcześniejszej i późniejszej Gedanią, w tym czasie gdańskiej sekcji zrzeszenia Kolejarz. Gdy Stal Gdańsk „zmieniła” się w Polonię wykonano porządną murawę boiska, wybudowano boiska do koszykówki i do siatkówki, zmodernizowany obiekt oddano do użytku 1 IX 1957.

Co jednak więcej, wybudowano także tor żużlowy. Był to wówczas jedyny taki tor w Gdańsku. Zawody żużlowe próbowano wcześniej rozgrywać na bieżni lekkoatletycznej stadionu Lechii przy Traugutta, ale z uwagi na lekkoatletyczną nawierzchnię zamierzenie zakończyło się wielkim niepowodzeniem. Na torze przy ul. Marynarki Polskiej rozgrywał swoje spotkania żużlowe III-ligowy zespół

gdańskiej LPŻ (Liga Przyjaciół Żołnierzy, później Liga Obrony Kraju), następnie występujący pod nazwą Neptun Gdańsk. Mimo, że wywodził się z byłej sekcji motorowej Stali Gdańsk nie wszedł w struktury Polonii. Po prostu odstraszały duże koszty utrzymania i rozwoju motorowej sekcji.

10 IV 1960 na stadionowym torze miał miejsce pierwszy w Gdańsku mecz żużlowy I ligi, rozegrany między Startem Gniezno a nowym Klubem Żużlowym Legią Gdańsk. Ten nowy klub powstałym po fuzji Neptuna Gdańsk z przeniesioną do Gdańska sekcją żużlową Legii Warszawa, bo i warszawska Legia chciała się pozbyć wyjadającej większość budżetu sekcji żużlowej. W 1962 sytuację żużlową unormowano, Legia Gdańsk zmieniła się w sekcję GKS Wybrzeże Gdańsk i w ramach tego klubu żużlowcy odnosili największe sukcesy.

W końcu 1971 stadion przy ul. Marynarki Polskiej otrzymał nowy pawilon, wiosną 1976 został gruntownie wyremontowany, założono też sztuczne oświetlenie. Z ciekawostek warto przywołać fakt, że w 1992 za zgodą miejskich władz na bocznej płycie stadionu funkcjonowało miejskie targowisko dla cudzoziemców.

II. 1 Afisz z 1946

II. 2. Afisz z 1947

II. 3 Stadion Polonii Gdańsk, 2010, fot. Tomasz Śliwiński